Splošne vesti

— **Javno predavanje.** V soboto, 22. februarja ob 6. uri zvečer predava v »Filozofskem društvu« (mineraloški institut na univerzi) prof. dr. K. Ozvald o temi **»Pedagogika in filozofija«.** — Predavatelj bo ob zgledih iz čisto konkretnega življenja pojasnjeval, da **vzgajanje** in **obrazovanje** človeka ni nemara stvar, ki bi zadevala le otroško sobo ali pa da bi oboje bilo isto, kar šolska pedanterija. Eno in drugo je namreč zelo kompliciran kulturni proces živega dogajanja, ki mlademu rodu pomagaj, da pride v medsebojnem življenju pravi človek na pravo mesto. In posebe še, da bi se ta proces v redu odigraval. Pravega odziva bo našlo predavanje v vseh tistih, ki jim je kaj do globljega tretiranja pedagoških vprašanj.

— **Odbor učiteljic gospodinjsko nadaljevalnih šol** obvešča vse voditeljice in učiteljice teh šol, kakor tudi ostale tovarišice, da je izšla druga brošura: **Dom, obleka in perilo,** ki sta jo spisali tov. Anka Mešiček-Černejeva in tov. Andreja Grum-Skuljeva. — Opozarjamo na sklep lanskega delovnega občestva, da mora vsaka izmed gojenk imeti obe brošuri, ki sta za uspešen pouk nujno potrebni. V njej je zbrana vsa snov, ki se mora po učnem načrtu v gospodinjsko nadaljevalni šoli obdelati. — Brošuro toplo priporočamo tudi vsem onim tovarišicam, ki poučujejo gospodinjstvo v osnovni, oziroma višji narodni šoli. Snov je obdelana preprosto in kratko in že naslovi, kot n. pr. kuhinja, spalnica, pometanje, razvrstitev in kakovost tkanin, likanje, škrobljenje, obutev itd. pričajo, da v njej najdete snov, ki je predpisana po učnem programu za višje in nižje narodne šole. Knjižica se naroča pri tajnici odbora učiteljic gospodinjsko nadaljevalnih šol tov. Andreji Grum-Skuljevi, Brezovica pri Ljubljani. — Odbor.

— **V pisarni sekcije** se je našla denarnica z manjšo vsoto denarja. Lastnik jo dobi v tajništvu.

Listi

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—l **Poslovilni večer** tov. Tomori Ludviku, ki je stopil te dni iz aktivne službe, je priredilo učiteljstvo v Gornji Lendavi. (»Murska krajina« z dne 16. II.).

—l **Ambulanta za govorne hibe** kot jo imajo v Zagrebu, se je ustanovila zdaj tudi v Zemunu. Dobro bi bilo, da bi jo dobili tudi v Ljubljani. (»Jutro« od 13. II.).

—l **Nekrolog o tov. Ivanu Smolnikarju** prinaša »Slovenec« od 14. II.

—l **Lužiški Srbi** se morajo smatrati odslej za slovansko govoreče Nemce. Vsi programi in vstopnice morajo biti odslej dvojezični, z nemškim besedilom na prvem mestu. Prepovedane so lužiškosrbske modro - rdeče - bele zastave. O vsem tem ne smejo listi nič pisati.

—l **V polemiki glede monopola šol. knjig** prikazuje »Slovenec« ZKD in dr. Kramarja kot pristaša monopolizacije. »Jutro« od 13. II. imenuje to zahrbtno igro in pravi da nimata ne ZKD ne dr. Kramar nikake ingerence na rešitev te zadeve, kakor tudi nimata nikake krivde, da je do tega prišlo.

—l **Tretjina nemških univerz nepotrebna** in naj se opusti pravi profesor in znani nar. soc. reformator nemških visokih šol Ernst Krieck. (»Pragerpresse« od 12. II.).

—l **Z zborovanja Podpornega društva za gluhonemo deco** izvemo, da je ²/₃ gluhonemih otrok v Sloveniji brez pouka. Potreba bo gluhonemnico razširiti. Poročila v dnevnem časopisju od 13. II. prinašajo tudi podrobno statistiko gluhonemcev in njihove socialne razmere.

—l **Katehetske nagrade** je občina obvezana plačati, če so bile vnešene v proračun in je bil ta odobren. (»Slovenec« od 13. II.).

—l **O premestitvi tov. Milana Sile** iz Mokronoga, ki da je bil od prejšnjega režima poslan, da okrepi tamk. nacionalne vrste, piše »Slovenec« od 13. II.

—l **V Martinici v Vojvodini** se uči celò pravoslavna srbska deca tudi verstvo v nemškem jeziku. Kaj takega je mogoče menda samo pri nas. (Po »Narodni Odbrani« in »Pohodu«).

—l **Iz Mirne je premeščena** tov. Lea Auernik, ki je posvečala v svojem prostem času vse delo vzgoji naše nacionalne mladine. — (»Pohod« z dne 10. II.).

—l **Proti monopolizaciji šolskih knjig** je protestiralo 23 najvažnejših slovenskih kulturnih in gospodarskih ustanov in 320 občin. Kljub temu piše »Obzor«, da se je ministrstvo postavilo na stališče, da bodo učenci ljudskih in srednjih šol vzgojeni v istem duhu in da pridejo novi učbeniki že prihodnje leto v veljavo. Rok za oddajo rokopisov za nove knjige poteče 23. t. m.

—l **Popolno finančno samoupravo Slovenije** zahteva »Slovenija« od 14. II. v svojem uvodniku Banovinski proračun in Jugosloveni.

—l **Proti državnim šolam v Mehiki** je podpisalo 39 škofov pastirsko pismo, kjer pozivljajo starše, naj ne pošiljajo svojih otrok v te šole, ker se tu naužijejo socialističnega duha, rajši naj denarno podpirajo religiozno vzgojo, ki jo nudi cerkev. (»Neue Züricher Zeitung« od 15. II.).

—l **»Izbira poklica«** je naslov knjige, ki jo je napisal praktični psiholog Albert Ackermann (Založba Vogl - Schild, Soloturn, Švica), pisana je za učitelje in starše.

—l **Društvo brezposelnih profesorskih kandidatov** je zborovalo te dni v Ljubljani. Društvo je zelo delavno, organiziralo je razne tečaje, seje je imelo večinoma pod milim nebom, člani pa nestrpno čakajo na mesta. (Po »Slovencu« od 17. II.)

—l **Nemci se pritožujejo,** da se jim slabše godi v Jugoslaviji kot koroškim Slovencem. »Freie Stimmen« osporavajo uradno statistiko o manjšinskem šolstvu v Jugoslaviji, se jezi nad »krivičnim« postopanjem šolskih oblastev in trdi, da imajo koroški Slovenci tudi drugače več svobode kot Nemci. Ponedeljski »Slovenec« od 17. II. prinaša na vse temeljit odgovor.

—l **V novem banskem svetu** je 12 zastopnikov kmetov, 11 advokatov, 8 županov, 6 duhovnikov, profesorjev 0, učiteljev 0. (Po »Glasu naroda« od 18. II.).

—l **»Aneksija« rodbinskih priimkov.** Gotscheer kalender prinaša — kot posnemamo po Koštialu — ne prav učeno razpravo in seznam čistonemških priimkov. V tem seznamu, ki ga je sestavil učitelj Perz v Kočevju, so 3 italijanska imena, 4 češka in kar 30 slovenskih, med temi Bučar, Jelen, Kozar, Petelin itd. (»Življenje in svet« št. 8.).

—l **Rast otrok in letna doba.** Profesor Lange je po mnogih poizkusih ugotovil, da se otrokom od septembra do decembra teža zelo veča, manj od januarja do aprila, najmanj od maja do avgusta. Čisto drugače je z rastjo v dolžino. Otroci rastejo v dolžino najhitreje od aprila do junija, najpočasneje pozimi od decembra do marca. (»Življenje in svet« št. 8).

—l **Manjšinsko šolstvo na Koroškem.** Na Koroškem smo imeli prej 2 privatni šoli in okrog 80 utrakvističnih. Danes sta na Koroškem le dva slovenska učitelja in 4 utrakvistične šole, kjer se vrši celo prvo leto pouk v slovenščini. Ponemčenih je 29 šol, po ostalih šolah pa kakih 6 tednov poučujejo deco v »koroškem dialektu«, dokler se za silo ne privadi nemščine. (Iz predavanja predsednika Koroškega kluba »Straža v viharju« od 15. II.)

—l **Obrtni naraščaj in strokovno nadaljevalno šolstvo** v dobi gospodarske krize je prvi članek iz ciklusa, ki je začel izhajati v »Obrtnem vestniku« od 15. II.

—l **»Mariborski večernik«** prinaša v svoji številki od 15. II. spomenico predsedniškega zbora JUU, sekcije za dravsko banovino, ki se je vršil 9. t. m. v Mariboru.

—l **Iz Habinghorsta v Nemčiji** poročajo, da bi rabili eno učno moč, ker drugače je nevarnost, da se odtuji domovini 90% mladine. (»Izseljeniški vestnik Rafael« št. 2.)

—l **Iz holandskega Limburga** prosijo za novo učiteljico, ki bi poučevala otroke naših izseljencev. Gospodična Ažmanova je odšla in s tem je prenehala šola. Ves dosedanji trud bo v kratkem uničen, če ne dobijo nove učne moči. (»Izselj. vestnik« št. 2.)

—l **V Buenos Airesu** v Južni Ameriki je uprizorilo izseljeniško društvo »Tabor« 8. decembra »V kraljestvu palčkov« od tov. Ribičiča. (»Izselj. vestnik« št. 2.)

—l **Zbirajo se podpisi** za otvoritev realne gimnazije pri uršulinkah v Škofji loki (»Gorenjec« od 15. II.)

—l **Avtorske tantijeme** bo pobirala odslej samo ena poslovalnica, in sicer Centralna zadruga jugoslovanskih avtorjev.

Naša gospodarska organizacija

—g **Učiteljskemu domu v Mariboru** so darovali za »Hrenov kamen« nadalje: Mlekuž Zora, učit. v Krogu pri Murski Soboti 50 Din; Majer Franjo, trg. v Mariboru 100 Din; prof. dr. Anton Dolar v Mariboru 50 Din; Druzović Hinko, prof. v pokoju, v Mariboru 100 Din; osobje penzijonata UD 150 Din; osobje podružnice »Učiteljske knjigarne« v Mariboru 200 Din; Ivan Dimnik, predsednik JUU v Beogradu 100 Din; Ivan Tomažič, sres. šol. nadz. v p., v Mariboru 50 Din; Lešnik Mirko, šol. upr. v Marenbergu 120 Din; krožek upokojenega učiteljstva v Mariboru 720 Din; Fran Karbaš, sr. šol. nadz. v Ljutomeru 100 Din; učiteljstvo deške in dekliške osn. šole v Konjicah 120 Din; Savez nabavlj. zadrug v Beogradu 1000 Din; Nabav. zadr. drž. uslužbencev v Mariboru 500 Din; Karl Roglič, trg., Maribor 100 Din; Rosina Adolf in Ana, šol. upr. in učit. v Ormožu 100 Din; Jože Klemenčič, šol. upr. v p., Podbrežje 100 Din; skupaj 3660 Din, z zadnjič izkazanimi 2500 Din je doslej darovanih 6160 Din. — Vsem darovalcem najiskrenejša zahvala!

M. Kožuh, blagajnik.

—g **Učiteljski dom v Ljubljani.** V počastitev spomina pok. **Antona Hrena** je darovalo **logaško učiteljsko društvo** našemu domu 200 Din. **Neimenovan** tovariš iz Logatca v isti spomin 50 Din. Tov. **Julij Mayer** iz Doba 25 Din kot **Hrenov kamen.** Tov. **Josip in Kati Kobal** iz Ljubljane ob 30 letnici svoje poroke 100 Din. Vsem darovalcem iskrena hvala!

Blagajnik.

—g **Za Socialni fond Viteškega kralja Aleksandra I Zedinitelja** so darovala sreska društva Ormož v vložni knjižici Din 3020.—, Čajniče Din 20.—, Maglaj Din 65. Skupaj Din 3105.—. Prej objavljeno Din 68.385.—. Skupaj Din 71.490.—.

Mladinska matica

—mm **Vsebina 5. številke »Našega roda«.**

Ribičič: Uvodna.

Seliškar: Bratovščina Sinjega galeba.

Roš: Pust gre skozi vas.

Magajna: Racko — komedijant.

Jarc: Naša mala sredi stvarstva.

Young-Kunaver: Bivališča ljudi v tujih deželah.

Jan Plestenjak: Iz mladosti.

Zupanc: Lokvičani in polž.

* * * Vseved. — Zakaj je ovca miroljubna. — 10 zamorčkov. — Dolina Črnega dijamanta (Župančič). Prleška gostija (Klemenčič). — Mladi smučar (Sicherl). — Uganke. — Nagrade itd.

Ilustrirali: **Ravnikar, Sirk, Gaspari** in drugi.

—mm **Antologijo bolgarske mladinske proze** izda Mladinska matica za veliko noč. Zbirko je uredil dober poznavalec bolgarske literature **Tone Potokar.** Zastopanih bo 25 najboljših bolgarskih mladinskih pisateljev. Od Jugoslovanov imajo Bolgari najboljšo mladinsko slovstvo, kljub temu nam je popolnoma neznano. To bo prva mladinska knjiga, ki izide v slovenskem prevodu. Knjiga izide v izrednih publikacijah M. M. na boljšem papirju in izredno bogato ilustrirana, saj bo sodelovalo nad 20 naših najboljših ilustratorjev.

—mm **Ekspedicija 5. številke** »Našega roda« se je pričela danes, v četrtek 20. Tega dne jo lahko dobijo tudi vse ljubljanske šole. Številka je izredno lepa in bogato ilustrirana. Pa tudi vesela je, da bodo otroci nad vse zadovoljni. Prosimo cenj. poverjenike, da pošljejo čimprej naročila.

—mm **Še par sto izvodov** posameznih številk »Našega roda« imamo v zalogi in jih oddajamo po 20 par. Opozarjamo na to posebno revne šole, kjer so otroci brez šolskih knjig.

Učiteljski pevski zbor JUU

—pev. **Predsednik tov. Emil Adamič** je 15. in 16. t. m. organiziral naše nastope v Murski Soboti, Ljutomeru in Ptuju. Merodajni faktorji, s katerimi je imel v gori označenih krajih sestanke bodo storili vse potrebno, da naši nastopi v vseh ozirih kar najlepše uspejo. Še eno prošnjo imamo do članstva: Prireditveni odbor v Murski Soboti, kjer bomo 7. marca prenočili želi imeti točno število udeležencev, da zamore preskrbeti prenočišča. Da lahko ustrežemo želji, prosimo **celokupno članstvo,** da nam takoj, ko prebere ta poziv sporoči po dopisnici ali se turneje udeleži ali ne. Red drži svet! Kot smo že poročali, se odpeljejo člani iz Ljubljane ob 7.22. Njim se pridružijo oni pevci, ki prispejo z jutranjimi vlaki v Ljubljano. Ostali vstopijo na vmesnih postajah, ki so jim najprimernejše. Vsak naj si preskrbi vozni listek sam. Note in mape prinese arhivar. Vsi in vse, točno!

Šolski radio

—r **XIX. teden.** Torek 25. februarja zaigrajo mali harmonikarji pod vodstvom gosp. Pavla Rančigaja tele pemi: 1. Triglavska koračnica. 2. Prav vesel iz šole grem. 3. Stoji, stoji Ljubljan'ca. 4. Preljubi sv. Lenart. 5. Ti, pa jaz, pa židana marela. 6. Kmečki valček. 7. En hribček bom kupil. 8. Prleška. 9. Pa kol'ker tolk'. 10. Polka. 11. Lisica. 12. Vesela pesem. 13. Hopsasa, hopsasa, pustna nedelja. 14. Šmentana muha. 15. Seljančica. 16. Prej pa ne gremo dam. I.—III.

Petek 28. februarja bo govoril g. Etbin Bojc »Naše šole v preteklosti.« Razpored: 1. Uvod. 2. Kdaj smo dobili prve podeželske šole. Razvoj naših šol v zadnjih 50. letih. 3. Najstarejše šole pri nas. 4. Koliko šol smo imeli pred 100 leti in v katerih krajih. 5. Nekatere zanimivosti iz zgodovine šolstva pri nas. II.—III.

—r **V kmetijskem radiu** bo v nedeljo 23. februarja ob 16. uri predaval g. inž. Muri: »O prašičjereji«.

Stanovska organizacija JUU

Iz Izvršnega odbora

—iz **Glavnom odboru Jugoslov. učiteljskog udruženja Beograd.** Izjavljujući odboru puno poverenje i svoju potporu učiteljstvo bivšeg okruga užičkog i sreza višegradskog sa Sretenjske skupštine pozdravlja svoje vodstvo i moli ga da istraje u vršenju poverenemu dužnosti. — Pretsednik skupštine Mališe Štefanović.

—iz **Izvršnemu odboru JUU in uredništvu »Narodne prosvete« Beograd.** Predsedniški zbor dravske banovine JUU zbran na seji u Mariboru pošilja pozdrave s prošnjo da vztrajate kot doslej tudi dalje na braniku za moralne in materialne pravice učiteljstva. — Predsednica Završanova.

—iz **Pretsedništvu Jugoslovenskog učit. udruženja, sekcija za Dunavsku banovinu — Novi Sad.** Učiteljsko udruženje za grad i srez Suboticu, na svojoj redovnoj skupštini, održanoj 3. februara 1936 god., nakon diskusije po dnevnom redu o staleškim i drugim pitanjima, diskutovalo je i po uvredi nanesenoj drugu Dimniku, od strane pretsednika učiteljskog društva »Jedinstvo« iz Zagreba na skupštini održanoj 9. novembra 1935 god., te jednoglasno izjavljuje: 1) Predlog pomenutog pretsednika kao nemoralan i učitelja nedostojan, osuđuje. 2) Druga Dmnika, kao neustrašiva borca za ugrožena učiteljska prava, pozdravlja i ovim putem izriče mu ponu poverenje i zahvalnost, duboko uvereno, da će svoju dužnost — potpomognut jednodušnim poverenjem čestitoga učiteljstva — i u buduće vršiti na ponos staleža koga pretstavlja!...

Molim, da se ovo svojim putem i načinom dostavi do znanja drugu Dimniku!... — Pretsednik učit. udruženja: Milan Todorović, s. r.

Iz sekcije

—s **Učiteljskoj sekciji Ljubljana,** Frančiškanska ulica. Učiteljstvo Moravske banovine stoji nepokolebivo uz vas i vaš stav u odbrani staleških prava smatra svojim. Želi da u tome ustrajete jer je to na korist celokupnog jugoslovenskog učiteljstva a za dobro naroda i države — pretsednik Svetolik Janković.

—s **Jugoslovenskom učiteljskom udruženju — sekciji za Dravsku banovinu — Ljubljana.** Napadaji namenjeni sekcijskoj upravi u Ljubljani, pogađaju čitavo organizirano učiteljstvo Jugoslavije. U pravednoj borbi za staleška prava i obranu svojih drugova solidarno je svama učiteljstvo Primorske banovine. — Primite drugarski pozdrav! — Sekretar: M. Krstić, s. r. Pretsednik: Grego.

—s **Učiteljski sekciji Ljubljana.** Novi Sad, 13. II. 1936. U tradicionalnoj borbi za jugoslovensku nacionalnu uniju i učiteljska prava pozdravljamo Vas drugarski, jer Vaši napori služe idealizma celokupnog jugoslovenskog učiteljstva. — **Sekcija JUU za dunavsku banovinu.**

—s **Učiteljskoj sekciji — Ljubljana, Frančiškanska ulica.** — Naša potpuna solidarnost za borbu koju časno vodite u duhu učiteljskih tradicija a u korist prosvete, učitelja i naroda. Atak na Vas jeste atak na učitelje u opšte u borbi protiv reakcije. Učiteljski ideali i idealizam je sigurni pobednik. — Sa sednice upravnog odbora, pretsednik Ostojić.

—s **Učiteljskoj sekciji Ljubljana, Frančiškanska ulica.** — Učiteljstvo Vrbaske banovine prateći s pažnjom odobravanjem Vaš rad za opštu i pravednu stvar pozdravljaju Vas da istrajete pod udarcima namjenjenim preko Vas celokupnom učiteljstvu Jugoslavije za napredak škole i učiteljskog staleža za dobro otadžbine — za sekciju pretsjednik Stambolija.

—s **Skupštini pretsednika učiteljskih društava Ljubljana.** Beograd 9. II. 1936. Srdačno pozdravljamo skupštinu, želimo složan rad za odbranu učiteljskih prava. — Dimitrijević, Mirkov, Lazić.

Iz društev

Vabila

= **JUU SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO MARIBOR, DESNI BREG** bo zborovalo dne 7. marca 1936 ob 9.30 uri v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru. Dnevni red: 1. Čitanje in odobritev zadnjega zapisnika. 2. Predsednikovo poročilo v zvezi z dopisi. 3. Načela personalne prosvetne politike v JUU. Referent: Šeško.

V slučaju, da se udeleži zborovanja naš g. sreski šolski nadzornik, bomo dnevni red primerno spremenili in se pogovorili o aktualnih vprašanjih narodnega šolstva v našem srezu.

Predsednik: **Petrovič Simon.**

= **JUU ZA SREZ DOLNJA LENDAVA** prenese svoje napovedano zborovanje, ki bi se moralo vršiti dne 7. marca v Beltincih na 4. aprila 1936. in to radi slabega vremena. — Članom (-icam) zamudnikom na plačevanju članarine. Na vsakem zborovanju se obljubla, da bo vsak **že poravnal** zaostalo članarino, toda do dejanja ne pride. Od samih obljub pa društvo ne more uspevati. Zaostanki pri posameznikih se od meseca do meseca večajo. Tako se kopiči dolg pri sekciji, ki znaša Din 6000.—. Imamo celo za l. 1934.-35. nekatere člane, ki dolgujejo večje vsote. Ako ne poravnajo te članarine do 1. marca, bomo izvajali sklep zborovanja v Dol. Lendavi in jih bomo poimenoma objavili v stan. glasilu. Polovica članstva je še, ki ni plačalo članarino za l. 1936. Tovariši, ni treba izgovarjati se, da nimate položnic. Lahko stopite na poštni urad in plačate po položnici na **št. 13.165.** Upamo, da bo ta opomin zalegel in da ne bo tako brezuspešen, kot je bilo že več drugih. **Odbor.**

Poročila

+ **JUU — SRESKO DRUŠTVO CELJE** je zborovalo 8. februarja 1936. v Celju.

Zborovanja se je udeležilo 172 članov, t. j. 84,7%. Predsednik je uvodoma počastil spomin zaslužnega umrlega tov. Antona Hrena, organizatorja stanu in njegovega zadružništva ter nacionalnega delavca.

Za tem pozdravlja odličnega pedagoškega delavca prof. tov. dr. Žgeča.

Spominja se desetletnice v Celju sprejete deklaracije, ki je postavila organizacijo na strogo stanovski temelj v izvajanju dosledno le stanovske politike in zaščite vsega članstva, ki je iskalo zaščite pri njej.

Sledilo je predavanje prof. tov. dr. Žgeča: Sociološka študija Haloz. V temeljitem, globoko zasnovanem referatu je predavatelj pregledno prikazal gospodarsko - sociološko strukturo Haloz z diagramskimi slikami.

Po končanem referatu, kateremu je učiteljstvo sledilo z največjim zanimanjem, je poročal predavatelj, da je Pedagoška centrala sklenila prirediti anketo v življenju slovenskega otroka zlasti glede na njegovo socialno